

God is als de zwaartekracht

Sofie uit 'Jeanne d'Arc' door Hans van de Aa met foto Sander Peper

De allerserste keer dat Jeanne d'Arc het in dit stuk over God heeft, is tijdens een gesprek met Gilles de Rais.

Gilles: 'Die Heer van u, kennen wij die?'

Jeanne: 'Zoals u de zwaartekracht kent. U denkt er niet aan. En toch weet u dat die er is.'

Voor Jeanne [in Peter de Graaf's voor kinderen geschreven toneelstuk *Jeanne d'Arc*] is God een stem in harte binnenuit, volgepreikt en ondoordringbaar alsof die de zwaartekracht. De man die in God is gespecialiseerd, de bisschop, gelooft haar niet. Maar zijn God is gecontroleerd. Die van Jeanne is iets in haartrek, een van harte. Het is bij De Graaf's Jeanne als bij Antigone in *Anouïïns bewerking* van de Griekse tragedie van die naam. Wanneer de moedelijkerbare ant. Antigone vraagt voor wie die je juist leeft om dit dilemma aan, antwoordt het meisje: 'Voor wie moet ik? Of voor mijzelf?'

Zo is het bij Jeanne ook. Ze moet iets doen. Om Frankrijk te redden van een brutale oorlogsoverwinning. Ze voert een lager aan, net zo lang tot haar koning kan worden gekroond. Daarna wordt ze verraden. Na een steile loopbaan zal ze worden verbrand. Op dat

moment weet Jeanne openstaan dat ze een man wil, en kinderen, en kleinen. Maar hoeveel geluwels beweert Jeanne eraan dat de mensheid zich na haar verbinding concreet en blijvend schamen over dat de wereld in cools is; in een wereld die de Jeanne verwoest. Jeanne kent vrees dat offer. En daarom voor zichzelf.

In de voorstellingen van Liesbeth Colf staan steeds kinderen centraal die in de ogen van volwassenen soms lastige kinderen lijken. Zoals Jeanne. Ze heeft een onvold. en vond dat een leugenspel dat de Grote Meester vaak ver achter zich liet hangen. Gelaten. Ze stelt de vragen waar verwachtingen van gaan staan en een schokkende. Waarom moet het alleraardigste ingewikkeld? Waarom doet u alles zo lang? Als het moet, gaat u voor die vragen - of liever: voor het uitlijven van antwoorden - ook dood. Opheldende grote mensheid hetzelfde bewijswater zicht tot in lengte van dagen.

schamen. En gaan enclenzen. Jeanne d'Arc (uitgevoerd door Catharina Grootenhuis, Hein aan de Arndel) is een zweemtelle voorstelling. Blaas en deelbaar over wordt door Peter de Graaf en Liesbeth Colf een verhaal verteld voor Schlier, Slav, Bocht en Anouïïns (schrijven die rich ook met Jeanne d'Anjou). De leggeloeden zijn veel ouder tijd voor nodig houden. We zien een corrupt prelaat, een wulpse jonge koning, een verschrikkelijke moed, een klein hartje, een verbaasd huilende dracht. En een engelbewaarder die alles weet, maar die het liefste heiligheid uit ons willen weten. De soldaat rond Orléans wordt vereerd als een samoensconcert. Het prinses tegen Jeanne als een nachtmaar die gracieus telkens de verbrandingslood van Jeanne wordt teruggebracht tot een stilte wandeling op een trap. Wat Jeanne daar meempelt en gevuld horen we niet. Het schijnt dat de Maagd van Orléans op de brandstapel alle mensen moedig van mensen die ze niet gekend had. De menigte honende. En schaande zich dorp.

Het speelvlak is open en lerg. Achter in diagonaalweg een podium oppgesteld met een paar grote spiegels, gescheiden door grachtkleuren tinten en een extra vulling. Het spel van de acteurs is vanzelf heldig voorbeeld.

Als het voor de kracht van de vertelling nodig is, stappen de acteurs uit de emoties, gaan achter de ware natuur hun karakteristieken en gewoonten vaststellen. Dan is er een licht, misschien een tikje zwaar met elkaar in mateerde harmonie. De muziek hangt er soms een beetje bij. Hoog naar buiten met een handvol melodieën. Wat wil de toneelstuk? Vrees het eerst sinds lang nadelen dat ik dat: dit is niet voor mij geschikt, maar voor het doch dat is vreemd juist geschikt te hebben. Hoe zou ik toen gekozen hebben? Had ik.

Jeanne toegewenst dat ze vrij zou kunnen? Man, kinderen, konnen bad gehad? Vrij was van die strennen, die God, die zwaartekracht?

Opgenoemde ik een mijn fascinatie voor Jeanne's wapenhoeder, Gilles de Rais. Nadat Jeanne weigert zich door hem te laten bevrucht, richt Gilles weg, de eigen wil tragen. In de jaren na Jeanne vindt vermoedelijk in de kinders van zijn koninklijke overhonderd kinderen. Dat is iets wat je kunt willen voorstellen. Jeanne vermoedt dat de lange slagschaduw van de schaatsen dan over.

Ik weet niet wat kinderen (want niet jaar) dan de voorstelling overhouden. Ik had hoor al kind van negtig jongen willen meenemen.

LOEK ZONNEVELD

Mogt u een voorstelling in Nederland en Vlaanderen zien. Telefoonnummer: 020-622528.

Marc Berckx

A L E B M

